

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

1 Qua ratione excommunicatio, quae est prima haereticorum poena,
haereticos afficiat,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

DISPUTATIO IV.

De penis spiritualibus hereticorum, excommunicatione scilicet, infamiae, privatione beneficiorum, & officiorum.

Quia haereticus delictum gravissimum sit, merito Ecclesia illud audentes committere coherere voluit penis tum spiritualibus, tum temporalibus, tum corporalibus. De omnibus singularem dicemus.

PUNCTUM I.

Qua ratione excommunicatio, quae est prima haereticorum poena, haereticos afficiat.

- 1. Iure divino nulli esse lata excommunicatio adversus haereticos; bene tamen iure Ecclesiastico.
- 2. Haec excommunicatio non consistit in haereticum vitandum, quousque denunciatus sit.
- 3. Quod si declarares aliquem esse haereticum aliudve delictum, cui est annexa excommunicatio, commississe, quis declarares habere censuram, aliqui existimant non esse vitandum.
- 4. Oppositum sentit Suarez.
- 5. Distinctio controversia enodatur.

1. Quidam apud omnes haereticum esse ipso iure excommunicatum, ex cap. cum Christus in primo. c. ad abolendam. cap. excommunicatus. 1. c. de haereticis cap. non erit de sententia excommunicatae. Excommunicatio autem lata in illis casibus non erat Pontifici reservata, quae tamen in praesenti est ex continuatione Bullae Coenae clausula prima. Debet autem haereticus esse signo aliquo externo manifestata. nam pure mentalis Ecclesiae jurisdictioni non subditur, quia Ecclesia visibilis est: subditur autem quae habet haereticum externum, quantumvis occultum. Neque obstat, quod ab Ecclesia non cognoscatur, quia est per accidens, & de se cognoscibilis est. quod sufficit, ut per legem de ista puniat, quia punctum illud sub conditione, si paratum fuerit, hoc tali delicto parato poenam ipso iure annectit, quae omnia laici examina sunt superiorum disp. p. 1. Dubitant tamen aliqui, an iure divino haec excommunicatio haereticis fuerit imposita? cui negatim respondeo, quia excommunicatio haec consistit in privatione actuum & potestatis sacramentorum, communionis fidelium, & suffragis Ecclesiae, quibus omnibus iure divino haereticus prius non est magis, quam si alij omnes peccatores. Aliis si iure divino is omnibus priuaretur non posset Ecclesia in horum privatione se ingerere, ad vitandum excommunicatum non nominatum, nec manifestum dicitur peccatorem ad fidelium communionem, quibus antea prius erat. Ad tempore antiquo non erat adhaerens haereticos lata ipso iure excommunicatio, sed ferenda, postquam motu fuerint, ut videtur probari ex c. si quis Episcopus. 1. q. 7. & ita tradit Ioan. Azor. tom. 1. insit. moral. lib. 8. cap. 10. q. 2. Sanchez lib. 2. cap. 9. num. 2. Valent. 2.2. quest. 11. art. 3. vers. et his testimoniis, Suarez de fide, disp. 2. 1. sect. 1. num. 4. & alij quod ipsos.

2. Secundo dubitant Doctores, an haec excommunicatio consistat haereticum vitandum? Hanc dubitationem supra dictam, negatim respondendo. Motus Extravagantis ad evitandum scandalum, in qua omnibus fidelibus favor conceditur communicandi cum excommunicatis, qui specialiter, & expresse denunciati non fuerint, neque fuerint manifesti clerici percussores. Ergo ex vi huius favoris, & privilegij haereticus quantumvis notorius, & generaliter nominatus in Bulla Coenae, ut Leticianus vitandus non est: sic tenent Azor. lib. 8. c. 13. q. 7. Bonacina disp. 2. de censuris, q. 5. punct. 2. n. 9. Sanchez lib. 2. c. 9. n. 3. Suarez disp. 2. 1. de fide, sect. 3. n. 3. Ex quo infero licere tibi ab illo sacramenta recipere illis in casibus, in quibus licet a peccatore manifesto, quia excommunicatio non declarata non inducit specialem prohibitionem. At quia peccatum haereticum est ita execrabile, potest contingere, ut recipiendo sacramentum ab haeretico notorio, etiam si denunciatus nominatim non sit, videaris illius haereticus assentiens, & tunc illum vitare debet ob preceptum naturale profitendi fidem. sic supra dicti Doctores.

3. Tertio dubium est, an sufficiat declarare aliquem esse haereticum; quin debeat esse excommunicatus, ut sit vitandus? Communis est dubitatio omni declarationi de peccato, cui est censura annexa, an, inquam, sufficiat illius declaratio, quin censura expresse declaratur, ut delinquent censetur. declaratus:

Dubitatio autem, ut bene advertit Suarez statim allegandus, magis est speculativa, quam practica. Numquid enim iudices ita dimittunt in declaratione procedunt, ut declarent delinquentis peccatum, & non censuram excommunicationis illi annexam, sed calu, quo aliquando id coningeret; negat Sanchez lib. 2. cap. 9. n. 4. in medio, cum Nauar. missell. 4.7. de oratione. n. 2. Grassis 1. part. de eis lib. 4. cap. 11. n. 5. sine, esse sic declaratum vitandum. Moutentur, quia extravagans, ad evitandum, petit, ut censura sit declarata formaliter, & expresse; at declarato delicto non est declarata censura formaliter, & expresse, sed solum virtualiter, & in radice. Ergo. Secundo hoc decretum est laicum in animarum favorem. Ergo potius est extendendum, ut requiratur formalis, & expressa declaratio, quam limitandum, ut sufficiat implicita, & virtualis. Tertio finis, ob quem Concilium fidelibus concessit, ne tenerent vitare excommunicatos, qui nominati non fuerint, fuit, ut ex ignorantia cum excommunicatis agerent, sed declarato solum delicto esse potest, in pluribus saltem rusticis, & indoctis, eadem ignorantia. Ergo ut fiat satis intentioni Concilij, ipsamet censura debet esse expressa, & formaliter declarata. Addit insuper Sanchez non sufficere hanc censuram declarationem fieri in genere, sed requiri, ut fiat in specie, & in particulari; nam cum plures sint censurae, non arguitur ex declaratione communi, quae censura criminis sit annexa.

4. Contrarium huius doctrine defendit Suarez de censuris, disp. 9. sect. 2. n. 10. c. de fide, disp. 2. 1. sect. 3. num. 8. Gutierrez, Henriquez, Manuel, Medina, Sotus, quos allegat Sanchez dist. 10. cap. 9. num. 4. Fundamentum praecipuum est, quia verba extravagantis solum indicant declarationem fieri personam delinquentis, quin de censura expresse mentio fiat. Inquit enim, non esse fidelibus obligationem vitandi excommunicatos, nisi sententia, vel censura, aut prohibitio contra personam certam a iudice publicata, & denuntiata fuerit formaliter, & expresse. Ergo siue sententia, siue prohibitio, siue censura publicata sit, erit decreto Concilij satisfactum. Secundo, quia hic modus dicendi est favorabilis fidei, in cuius favorem leges penales extendi solent. Deinde est fidelibus utilis, ut sic a peste haereticis liberentur. Ergo.

5. Ego vero censo media via procedendum esse, si enim iudex declarat Petrum haereticum esse, vel alteri crimini obnoxium, incurritque censuram illi crimini annexam: si censura excommunicationis est, esse sufficienter declaratum, ut iuxta decretum Concilij Constantiensis declaratus, & publicatus sit, secus vero, si solum delictum declaratur. Priorem partem vitra fundamenta secundae sententiae proba. Quia Concilium solum petit declarationem formalem, & expressam censuram, sed illa est expressa, & formalis declaratio censuram criminis annexam, quamvis non sit declaratio expressior, & formalior, quae esse potest. Ergo. Item ex vi illius declarationis nullus potest allegare se nescire sic declaratum censuram incurrisse. Debet ergo inquirere, quoniam sit? praesumere enim debet esse excommunicationem, quia est frequentior, maxime si delictum laicis, & clericis commune sit. Secundam partem, scilicet non sufficere declarare alicuius delictum, nisi censuram declarare, sic proba, destruendo fundamentum allatum pro sententia Suarez, ipse enim ex verbis extravagantis Concilij Constantiensis inferbat sufficere declarationem cuiuscumque rei, vel delicti, vel censuram, sic enim dicit Concilium Basiliens. sess. 10. ad finem, referens hanc extravagantem Concilij Constantiensis, ad evitandum scandala, & multa pericula, subnuntiandumq; conscientis timoratis, statuit etiam, quod nemo deinceps a communione alicuius in sacramentorum administratione, vel receptione, aut aliis quibuscumque divinis, vel extra. praeceptis cuiuscumque sententia, aut censura Ecclesiastica seu suspensionis, aut prohibitionis ab homine, vel à iure generaliter promulgata teneatur abstinere, vel aliquem vitare, aut interdictum Ecclesiasticum observare, nisi sententia prohibitoria, suspensio, vel censura huiusmodi fuerit contra personam, Collegium, Universitatem, Ecclesiam, aut locum certum à iudice publicata, vel denuntiata specialiter, & expresse. Verum ex supradictis verbis nullo modo videtur inferri declarationem delicti tantum sufficere, ut excommunicatus ratione illius publicatus, denuntiatusq; sit specialiter, & expresse. Nam sensus supradictorum verborum est te non esse obligatum abstinere à communione illius, qui per aliquam sententiam, vel mandatum, vel ratione alicuius suspensionis, aut alterius censuram prohibitus est tecum communicare, nisi talis sententia, mandatum, suspensio, censura denuntiata, publicataq; sit. Posita autem hac publicatione, & denuntiatione videris obligatus ab illius communicatione abstinere. Ex his tamen non inferretur te debere abstinere ab illo, tanquam à nominatim excommunicato, cum verba Concilij non tam de excommunicatione, quam de alia quavis sententia, & mandato, suspensione, & censura loquantur. Secundum argumentum non est firmum, aliis etiam haereticos notorios, non tamen denunciatos, deberemus vitare, quia est favor fidei, & fidelibus non parum utile. Sed hoc non est admittendum, eo quod Concilium generalem exceptionem fecerit omnium, qui publicati, denuntiatiq; non sunt. Ergo dum non adest formalis, & expressa ex-

DE
ASTRO
ALAO
POM
LIVE